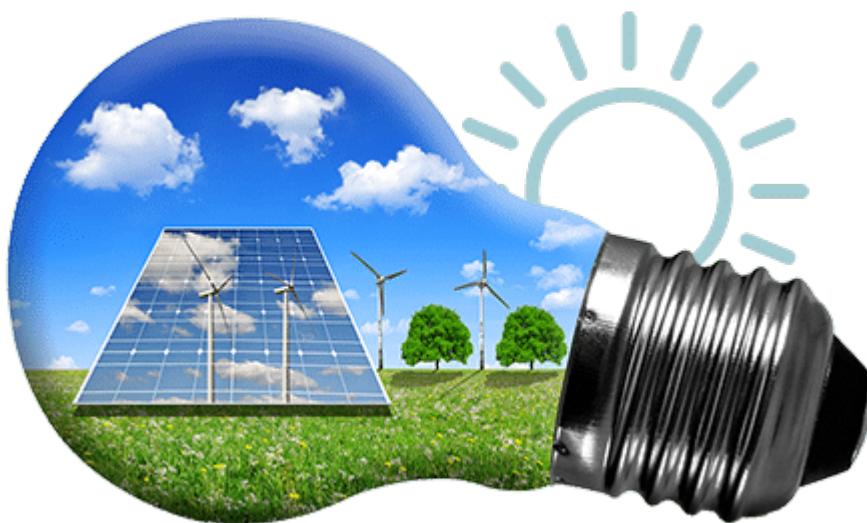

ОБЩИНА СТРАЖИЦА

**ПРОГРАМА
ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ
НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА
2021 г. - 2025 г.**

2021 г.

Приета с Решение на Общински съвет №392 по Протокол №37 от 30.11.2021 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. ВЪВЕДЕНИЕ

1.1 Основание за разработване

1.2 Кратко описание на общината

2. ПОЛИТИКА ПО ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ И ПРИЛОЖИМИ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ

3. СЪСТОЯНИЕ НА ЕНЕРГИЙНОТО ПОТРЕБЛЕНИЕ

3.1 Текущо състояние

3.2 Консумация на енергия на територията на общината

3.3 Обобщена оценка на изходното състояние

4. ПРИОРИТЕТИ И ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

5. ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ

6. ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ

7. ОЦЕНКА НА ПОСТИГНАТИТЕ РЕЗУЛТАТИ, НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ

8. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Понятието „енергийна ефективност“ е свързано не само с икономия, но и с извличане на максимална полза от всяка единица енергия, чрез използването на съответните модерни технологии за задоволяване на ежедневните нужди от потребление. Тя е най-лесният и ефективен начин за намаляване на енергийната консумация и същевременно предотвратява замърсяването на околната среда. Енергийната ефективност може да се представи и като измерител за разумното използване на енергията, което представлява функция от повишаване на ефекта от дейностите, свързани с потребление на енергия, при същевременно намаляване на разходите за това без загубата на енергиен комфорт. Енергийната ефективност, като елемент от политиката по устойчиво развитие, води до:

- намаляване разходите за горива и енергия;
- повишаване сигурността на снабдяването с енергия;
- подобряване на топлинния комфорт;
- намаляване емисиите на парникови газове.

Повишаването на енергийната ефективност е един от основните инструменти, които водят до постигането на заложените цели на държавната политика в областта на икономиката и енергетиката не само на национално ниво, но и на местно. Реализирането на националната политика по енергийна ефективност е възможно само с активното участие на общините. От техните действия зависи повишаването на енергийната ефективност на сградите и комуналния сектор на съответната територия. Общините, като консуматори на енергия, имат съществена роля в развитието на енергийната ефективност чрез изпълнението на заложените в планове, програми и проекти енергоспестяващи мерки за намаляване на енергийната консумация. Реализацията на общинските програми за енергийна ефективност води до:

- намаляване на зависимостта на общините от доставка на енергия и енергоносители;
- намаляване разходите за енергия и съответно повишаване на жизнения стандарт и качеството на живот;
- повишаване конкурентоспособността на местната икономика;
- откриване на иновативни производства и нови работни места;
- ограничаване на негативното въздействие върху околната среда и климата.

Общият стремеж при изпълнението на Програмите за енергийна ефективност е намаляване на енергийната интензивност на brutния вътрешен продукт на страната чрез намаляване потреблението на енергийни ресурси от крайните потребители на горива и енергия. Изготвянето на общински програми за енергийна ефективност (ПЕЕ) е задължителна част от държавната политика по енергийна ефективност и налага участието на съответните регионални и местни структури. Общинските програми за енергийна ефективност целят да се намали нивото на енергопотребление в обектите - общинска собственост (сгради, инсталации, улично осветление и др.), като по този начин да се даде пример на населението и бизнеса с оглед генериране икономия на енергия в бита и индустрията. Местните власти трябва да играят водеща роля в разумното използване на енергията. Реализирането на местни програми, планове и проекти за устойчиво потребление на енергия трябва да се превърне в неотменно задължение за всички общини в Европа, защото това носи значителни ползи на местните общности. Предвидените в настоящата програма мерки, проекти и дейности имат за цел политиката по енергийна ефективност да се превърне в приоритетна на територията на община Стражица, като по този начин се повишат икономическия

растеж и жизнения стандарт на населението и се подпомогне опазването на околната среда.

1.1 Основание за разработване

Програмата за енергийна ефективност на община Стражица за периода 2021 – 2025 г. е разработена на основание чл.12, ал.2 от Закона за енергийна ефективност (ЗЕЕ), обн. ДВ бр. 35 от 2015 г. , посл. изм. и доп., бр. 21 от 12.03.2021 г. и в съответствие с Националната стратегия по чл. 24 от ЗЕЕ, Националния план за действие по енергийна ефективност и Указанията на Агенцията за устойчиво енергийно развитие (АУЕР) за разработване на програми за енергийна ефективност.

През 2007 г. Европейският съвет прие нови енергийни цели за 2020 г., т.нар. „триада 20-20-20“ за намаляване на емисиите на парникови газове с 20%, увеличаване на дела на енергията от възобновяеми източници до 20% и подобрене на енергийната ефективност с 20%. Те целят ефективното използване на ресурсите на Европа като се направят важни промени в начина, по който Европа произвежда и консумира енергия и се основават на това, което вече е постигнато в областта на енергийната политика.

- Пътна карта за енергетиката до 2050 г. През декември 2011 г. Европейската комисия публикува Пътна карта за енергетиката, която има за цел понижаване на въглеродните емисии до 2050 г. като същевременно се подобри конкурентоспособността и сигурността на доставките за Европа.

- Директиви на Европейския съюз за енергийна ефективност. Европейското право в областта на енергийната ефективност включва седем директиви и девет регламента, които са транспонирани в българското законодателство в Закона за енергийната ефективност.

Две от директивите са тясно свързани с енергийния мениджмънт в общините:

- Директива 2010/31/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 19 май 2010 г. относно енергийните характеристики на сградите. Целта на директивата е да насърчи подобряване на енергийните характеристики на сградите в рамките на ЕС, като се вземат предвид външните климатични и местни условия, както и изискванията за параметрите на вътрешния въздух и съотношението разходи-ефективност. Директивата определя изисквания по отношение на:

- Общата методологична рамка за изчисляване на цялостните енергийни характеристики на сгради и части от тях;

- Прилагане на минимални изисквания по отношение на енергийните характеристики на нови и съществуващи сгради, сградни компоненти и външни ограждащи елементи на сградата, които подлежат на основен ремонт;

- Енергийно сертифициране на сгради и части от тях.

- Въвеждането на Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност в българското законодателство със сега действащия Закон за енергийната ефективност (ЗЕЕ) на практика поставя местните власти в Република България в ситуация, при която всяка една от общините да приеме нова, актуална програма за енергийна ефективност, съответстваща на изискванията на Директивата и на ЗЕЕ. По силата на чл. 12, ал. 1 – ал. 3 от ЗЕЕ държавната политика в областта на енергийната ефективност се изпълнява от всички държавни и местни органи, като за целта тези органи разработват и приемат програми по енергийна ефективност, съответстващи на целите, заложили в:

1. Националната стратегия по енергийна ефективност на Република България;

2. Националния план за сгради с близко до нулево потребление на енергия, националния план за подобряване на енергийните характеристики на отопляваните и/или охлаждаемите сгради – държавна собственост, използвани от държавната администрация.

3. Националната дългосрочна програма за насърчаване на инвестиции за изпълнение на мерки за подобряване на енергийните характеристики на сградите от обществения и частния национален жилищен и търговски сграден фонд.

Програмите по енергийна ефективност се разработват при отчитане на стратегическите цели и приоритети на регионалните планове за развитие на съответните райони, изготвени на основание чл. 4, ал. 3 от Закона за регионалното развитие, както и въз основа на перспективите за устойчиво икономическо развитие на съответните райони за икономическо планиране. По аргумент от чл. 12, ал. 4 от ЗЕЕ, средствата за изпълнение на програмите по енергийна ефективност се осигуряват в рамките на бюджетите на държавните органи и на общините. Настоящата програма е структурирана съгласно Указанията на Агенцията за устойчиво енергийно развитие.

1.2 Кратко описание на общината

Местоположение и размер на общината:

Община Стражица е разположена в Северен централен район. Намира се в североизточната част на област Велико Търново и граничи с област Търговище и област Русе.

Община Стражица се състои от 22 населени места. В това число един град Стражица и селата Асеново, Балканци, Благоево, Бряговица, Виноград, Владислав, Водно, Горски Сеновец, Железарци, Кавлак, Камен, Кесарево, Лозен, Любенци, Мирово, Николаево, Нова Върбовка, Ново Градище, Сушица, Теменуга и Царски извор. Общата площ на Община Стражица е 508 кв.м.

Климатът е умерено –континентален, характеризиращ се най – общо с горещо лято със засушавания, прохладна и ранно настъпваща пролет. Зимният период е с минимални валежи и незадържаща се дълго снежна покривка – средна продължителност 48 дни. Характерни са пролетни и есенни мразове.

Икономика:

Преработвателната индустрия е двигател на общинската икономика, поради големия брой заети в този сектор. Структуроопределящите предприятия са: – „Корадо България” АД - завод за панелни стоманени радиатори, специални радиатори за бани и интериори, закрепващи елементи, камини на твърдо гориво. Водещ производител на стоманени радиатори в България; - „Велпа 91” АД с предмет на дейност производство на вълнообразен картон от 2, 3 и 5 слоя, хартии, микровелпапе, транспортни опаковки тип американски с вътрешни детайли; - „Пименс” ООД - производство, преработка и търговия с птиче месо; - "Хлебозавод - Стражица" ЕООД, с основен предмет на дейност производство на хляб и хлебни изделия; - „Зорница Кесарево” АД - производство, преработка и търговия с птиче месо; - "Вароша" ЕООД, с. Камен - млекопроизводство, млекопреработка, производство на млечни продукти

Основните предприятия на територията на общината според броя на заетия персонал попадат в категорията малки и средни предприятия – 98%. Това от една страна показва липсата на мащабни инвестиции и мащабни производства, но от друга подобен вид структура е по-гъвкава за устояване на отраслови сътресения.

Сграден фонд на общината:

- **Детските заведения** на територията на общината са 4 бр., като всяка градина има по два филиала, както следва:
- ✓ Детска градина „Ангел Каралийчев” гр. Стражица с филиали:
  - Детска градина с. Бряговица;

- Детска градина с. Царски извор.
- ✓ Детска градина „Сава Цонев” гр. Стражица с филиали:
  - Детска градина с. Асеново;
  - Детска градина с. Сушица.
- ✓ Детска градина с. Камен с филиали:
  - Детска градина с. Виноград;
  - Детска градина с. Лозен.
- ✓ Детска градина с. Кесарево с филиал:
  - Детска градина с. Благоево;
  - Детска градина с. Владислав.
- **Структурата на общинската училищната мрежа се състои от:**
  - 2 бр. СУ в гр. Стражица и с. Камен;
  - 3 бр. ОУ в следните населени места: с. Асеново, с. Виноград, с. Кесарево;
  - 2 бр. НУ в селата Сушица и Царски извор.
- **Социални услуги, предоставяни от специализирани институции:**
  - Защитено жилище за лица с физически увреждания, гр. Стражица;
  - Център за настаняване от семеен тип, гр. Стражица;
  - Център за обществена подкрепа, гр. Стражица;
  - Център за социална рехабилитация и интеграция, гр. Стражица;
  - Дневен център за деца и младежи с увреждания, с. Горски Сеновец;
  - Защитено жилище за лица с умствени изостаналост, гр. Стражица;
  - Преходно жилище, гр. Стражица.
- **Административни сгради, включени в анализа:**
  - Сграда на общинска администрация гр. Стражица – 1 бр.;
  - Сгради на кметства и кметските наместничества – 21 бр.;
  - Сграда на ОП „Странични дейности” – 1 бр.
- **Транспортна инфраструктура:**

През територията на община Стражица преминават важни пътни комуникации с регионално и национално значение. С национално значение са пътищата от националната сухопътна мрежа, а именно:

- Велико Търново – Кесарево - Омуртаг /Варна/;
- Горна Оряховица - Камен – Попово /Варна/;
- Стражица - Лозен - Полски Тръмбеш /Русе –Велико Търново/;
- Стражица - Ново Градище – Омуртаг /Варна/.

Междуселищните връзки в общината се осъществяват чрез автомобилния транспорт. Изградени са 546 км улици и пътища от II-ри до IV-ти клас. През 10 от всичките 22 населени места минават пътища III-ти клас, през останалите – IV-ти клас. Четвъртокласната пътна мрежа е 83 километра, а третокласната пътна мрежа е 92 километра.

2. ПОЛИТИКА ПО ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ И ПРИЛОЖИМИ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ

В изпълнение на ангажиментите на Република България за постигане целите на европейската енергийна политика за създаване на Енергиен съюз, в Проекта на Стратегия са предложени следните основни приоритети:

1. Гарантиране на енергийната сигурност и устойчивото енергийно развитие.
2. Развитие на интегриран и конкурентен енергиен пазар и защита на потребителите чрез гарантиране на прозрачни, конкурентни и недискриминационни условия за ползване на енергийни услуги.

3. Повишаване на енергийната ефективност в процесите от производство до крайното потребление на енергия.
4. Използване и развитие на енергията от възобновяеми източници, съобразно наличния потенциал, капацитета на мрежите и националните специфики, като част от прехода към нисковъглеродна икономика.
5. Внедряване на иновативни технологии за устойчиво енергийно развитие.

Целите за повишаване на енергийната ефективност са конкретизирани в Енергийната стратегия на Република България до 2030 г. Настоящата програма е изготвена в съответствие с новото европейско законодателство в областта на енергийната ефективност и е съобразена със:

- ✓ **Стратегия „Енергетика 2020” на Европейския съюз** (Трети либерализационен пакет в енергетиката „Енергетика и климат“).

През 2007 г. Европейският съвет прие нови енергийни цели до 2020 г., т. нар. „триада 20-20-20” за повишаване на енергийната ефективност в крайното енергийно потребление с 20 %, увеличаване дела на енергията от възобновяеми източници в брутното крайно енергийно потребление с 20% и намаляване, в резултат на това, на емисиите на парникови газове в атмосферния въздух с 20% спрямо базисната 1990 г. Тези цели са насочени към ефективното използване на ресурсите на Европа, като се направят важни промени в начина, по който в държавите - членки на Европейския съюз се произвежда и консумира енергия и се основават на постигнатото до този момент в областта на енергийната политика.

- ✓ **Директиви на Европейския съюз за енергийна ефективност.**

Европейското право в областта на енергийната ефективност включва седем директиви и девет регламента, които са транспонирани в българското законодателство в Закона за енергийната ефективност. Две от директивите са тясно свързани с енергийния мениджмънт в общините - Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите и Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност.

- ✓ **Директива 2010/31/ЕС на Европейският парламент и на Съвета от 19 май 2010 г. относно енергийните характеристики на сградите** - целта на Директивата е да се подобрят енергийните характеристики на сградите в рамките на държавите-членки на Европейския съюз, като се вземат предвид външните климатични и местни условия, както и изискванията за параметрите на вътрешния въздух при стриктно спазване на съотношението „разходи-ефективност“. Директивата въвежда изискване за привеждане на съществуващия сграден фонд в държавите – членки до „сгради с близко до нулево потребление на енергия“. Това означава подобряване на енергийните характеристики на сградите до максимално възможния клас на енергопотребление по скалата на класовете за енергопотребление за съответната сграда, в зависимост от действащите технически правила и норми към датата на въвеждането ѝ в експлоатация, плюс задължителното условие за оползотворяване на енергия от възобновяеми източници за задоволяване на енергийните потребности на обитателите на сградата.

Директивата въвежда и критерии по отношение на:

- общата методологична рамка за изчисляване на цялостните енергийни характеристики на сгради и части от тях;
- прилагане на минимални изисквания по отношение на енергийните характеристики на нови и съществуващи сгради, сградни компоненти и външни ограждащи елементи о на сградата, които подлежат на основен ремонт;
- енергийно сертифициране на сгради и части от тях.

- ✓ **Директива 2012/27/ЕС на Европейският парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно енергийната ефективност** - основната цел на тази Директива е да допринесе за постигане на целите на Европейския съюз за повишаване

на енергийната ефективност в крайното енергийно потребление на държавите членки до 31 декември 2020 г. с 20 % чрез:

-Пътна карта за енергетиката до 2050 г.:

През декември 2011 г. Европейската комисия прие Пътна карта за енергетиката, която има за цел понижаване на въглеродните емисии до 2050 г., като същевременно се подобри конкурентоспособността на икономиката и сигурността на доставките на енергия за Европа. Ключов елемент за изпълнението на тази цел е реализацията на политиката по енергийна ефективност. Енергийната стратегия на Република България до 2020 г. Енергийната стратегия на Република България до 2020 г. отразява визията за развитие на сектор „Енергетика“ при отчитане на европейската визия в тази област, както и на политиките по енергийна ефективност и оползотворяване на енергията от възобновяеми източници.

-Стратегия „Европа 2020“:

Тя залага на три основни приоритета:

- 1) интелигентен растеж - изграждане на икономика, основаваща се на знания и иновации;
- 2) устойчив растеж - насърчаване развитието на екологична и конкурентоспособна икономика с по- ефективно използване на ресурсите;
- 3) приобщаващ растеж - стимулиране на икономика с високи равнища на заетост, която да доведе до социално и териториално сближаване, както и нейните пет основни цели:
  - заетост за 75% от населението на възраст 20-64 години;
  - инвестиции в научно изследователската и развойна дейност в размер 3% от brutния вътрешен продукт на Европейския съюз;
  - постигане на целите „20/20/20“ по отношение на енергетиката и климата;
  - съкращаване на емисиите въглероден диоксид с 20% в сравнение с нивата от 1990 г.;
  - увеличаване дела на енергията от възобновяеми източници в brutното крайно потребление на енергия с до 20% и намаляване в резултат на това на консумацията на енергия, произведена по конвенционален способ с 20%.

✓ **Закон за енергийната ефективност**

Въвеждането в българското законодателство на Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност със сега действащия ЗЕЕ поставя редица предизвикателства пред

✓ **Закон за енергетиката**

Със Закона за енергетиката на кметовете на общини се възлагат следните задължения:

- да изискват от енергийните предприятия на територията на общината прогнози за развитието на потреблението на електрическа и топлинна енергия и природен газ, програми и планове за електроснабдяване, топлоснабдяване и газоснабдяване;
- да осигуряват изграждането, експлоатацията, поддържането и развитието на мрежите и съоръженията за външно осветление на територията на общината за имоти - общинска собственост;
- да предвиждат в общите и подробните устройствени планове благоустройствени работи, необходими за изпълнението на инвестиционните програми на енергийните предприятия за развитие на мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура.

✓ **Закон за устройство на територията**

Едно от основните изисквания на Закона за устройство на територията (ЗУТ) е т.нар. „шесто изискване към строежите“ – изискването за енергийна ефективност (вж. чл. 169, ал. 1, т. 6 от ЗУТ), въведено в ЗУТ през 2005 г. С въвеждането на това изискване дейностите, свързани с реализация на инвестиционни намерения в областта

на строежите, в това число и дейностите по изпълнение на енергоспестяващи мерки, бяха поставени на съвършено нова основа.

Национални стратегически документи, планове и програми:

- Протокол от Киото към Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата;
- Енергийна стратегия на Република България;
- Първи национален план за действие по енергийна ефективност 2008 - 2010 г.;
- Втори национален план за действие по енергийна ефективност 2011 - 2013 г.;
- Национален план за действие по енергийна ефективност 2014 - 2020 г.;
- Годишен отчет за изпълнението на Националния план за действие по енергийна ефективност за периода от 2014 – 2020 г.;
- Национален план за действие по промените в климата;
- Стратегия за финансиране изолациите на сгради за постигане на енергийна ефективност и план – програма за нейното изпълнение;
- Общински план за развитие 2014 – 2020 на Община Стражица;
- План за интегрирано развитие на община Стражица 2021 – 2027 г.

Подзаконовни нормативни актове в областта на енергийната ефективност:

- НАРЕДБА № РД-16-347 ОТ 02.04.2009 г. за условията и реда за определяне размера и изплащане на планираните средства по договор с гарантиран резултат, водещи до енергийни спестявания в сгради – държавна и/или общинска собственост;

- НАРЕДБА № РД-16-932 ОТ 23.10.2009 г. за условията и реда за извършване на проверка на водогрейни котли и на климатични инсталация по чл. 27, ал. 1 и чл. 28, ал.1 от Закона за енергийната ефективност и за създаване, поддържане и ползване на базата данни за тях;

- НАРЕДБА № Е-РД-16-647 от 15.12.2015 г. за определяне на съдържанието, структурата, условията и реда за набиране и предоставяне на информация;

- НАРЕДБА № Е-РД-04-1 от 22.01.2016 г. за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради;

- НАРЕДБА № Е-РД-04-2 от 22.01.2016 г. за показателите за разход на енергия и енергийните характеристики на сградите;

- НАРЕДБА № Е-РД-04-3 от 04.05.2016 г. за допустимите мерки за осъществяване на енергийни спестявания в крайното потребление, начините на доказване на постигнатите енергийни спестявания, изискванията към методиките за тяхното оценяване и начините за потвърждаването им;

- НАРЕДБА № Е-РД-04-05 от 08.09.2016 г. за определяне на показателите за разход на енергия, енергийните характеристики на предприятия, промишлени системи и системи за външно изкуствено осветление, както и за определяне на условията и реда за извършване на обследване за енергийна ефективност и изготвяне на оценка на енергийни спестявания;

- НАРЕДБА за методиките за определянето на националната цел за енергийна ефективност и за определянето на общата кумулативна цел, въвеждането на схема за задължения за енергийни спестявания и разпределянето на индивидуалните цели за енергийни спестявания между задължените лица (приета с постановление на Министерския съвет № 240 от 15.09.2016 г., обн., ДВ, бр. 75 от 27.09.2016 г., в сила от 27.09.2016 г.).

- Всички действащи нормативни документи.

Политиката по енергийна ефективност в Община Стражица е насочена към постигане на определени цели и приоритети, заложи в развитието на общината като цяло. Общинската програма има за цел чрез система от дейности и мерки на общинско

ниво да насърчи енергийната ефективност, като основен фактор за повишаване ефективността на икономиката, сигурността на енергоснабдяването и опазването на околната среда.

С общинската енергийна програма се цели:

- намаляване на топлинните загуби в сградите с подобряване на енергийните им характеристики; чрез въвеждане на енергоспестяващи мерки;
- ефективно използване на енергийните ресурси за отопление чрез въвеждане на отоплителни системи с висока ефективност;
- замяна на горива с ниска крайна ефективност с такива с по-висока;
- изграждане/монтаж на системи за оползотворяване на енергия от възобновяеми източници;
- модернизиране и повишаване енергийната ефективност на осветлението в общинските обекти, без да се намалява нивото на осветеност и качеството на осветлението;
- подобряване на енергийната ефективност на уличното и парково осветление;
- опазване на околната среда.

3. СЪСТОЯНИЕ НА ЕНЕРГИЙНОТО ПОТРЕБЛЕНИЕ

3.1 Текущо състояние

Община Стражица се отличава с относително добре развита енергийна инфраструктура. Всички населени места са електроснабдени и практически не съществуват проблеми за мрежите на електроразпределението. Енергоснабдяването на община Стражица се осъществява от избран по реда на Закона за обществените поръчки доставчик на електрическа енергия и координатор на балансираща група, а поддържането на електроразпределителната и електропреносната мрежа и съоръженията към нея - от „Електроразпределение Север“ АД. Дейността на дружествата се осъществява в съответствие с нормативната база на енергийния сектор в страната.

Основен източник на енергия е националната електроенергийна система, посредством един от основните възли на преносната система – подстанция Горна Оряховица с трансформация на напрежението 220/110/20 kV. Чрез трансформаторна районна подстанция 110/20 kV, разположена на територията на гр. Стражица, се осигурява захранването на цялата община.

В общината има изготвена Общинска дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива за периода 2014 – 2024 г. в изпълнение на нормативното задължение по чл. 10 от Закона за енергията от възобновяеми източници и Общинска краткосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива в община Стражица 2020-2022 г.

Общината е предприела инициативи, насочени към енергийна ефективност, изрязващи се в подмяна на улично осветление, отоплителни инсталации, смяна на дограми, външни фасади, покривни конструкции др.

По проект, финансиран от ПРСР, през 2014 г. е извършена изолация на външни стени, подмяна на дограма на общинска сграда на ул. „М. Друмев” № 10.

През 2016 г. Община Стражица осигури финансиране по Националната програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради (НПЕЕМЖС) за обследване за установяване на технически характеристики и изготвяне на технически паспорт и обследване за енергийна ефективност на 3 бр. многофамилни жилищни

сгради с административен адрес в гр. Стражица, ул. „Стадиона“ № 1-3-5-7; ул. „Михаил Друмев“ № 15-17-19-21; ул. „Михаил Друмев“ № 23-25-27-29-31“, след което през 2017 год. на същите сгради се извършиха и строително-монтажни работи, допустими по НПЕЕМЖС:

1. дейности по конструктивно възстановяване/усилване/основен ремонт, в зависимост от повредите, настъпили по време на експлоатацията на многофамилните жилищни сгради, които са предписани като задължителни за сградата в техническото обследване;
2. обновяване на общите части на многофамилните жилищни сгради (ремонт на покрив, фасада, освежаване на стълбищна клетка и др.);
3. изпълнение на мерки за енергийна ефективност, които са предписани като задължителни за сградата в обследването за енергийна ефективност:

По външните сградни ограждащи елементи:

* подмяна на дограма (прозорци, врати, витрини и др.);

* топлинно изолиране на външните ограждащи елементи (външни стени, покриви, подове и др.).

По системите за поддържане на микроклимата:

* ремонт или подмяна на електрическата инсталация в общите части на сградата и изпълнение на енергоспестяващо осветление в общите части;

Съпътстващи строителни и монтажни работи, свързани с изпълнението на мерките за енергийна ефективност и съответното възстановяване на общите части на сградата в резултат на изпълнените мерки с енергоспестяващ ефект.

След проведена обществена поръчка през 2017 г. се извърши доставка на нови съвременни улични LED осветителни тела 18W в комплект с драйвър – 2910 бр. и светодиоден уличен осветител LED 38W в комплект с драйвър -159 бр., на три етапа – три поредни години. Извършена е цялостна подмяна на старите улични лампи с нови светодиодни улични осветителни тела с дълъг живот на експлоатационна годност за осветяване на открити улични пространства в община Стражица според нуждите на всяко населено място.

По проект за изпълнение на пакет мерки за повишаване на енергийната ефективност, одобрен от Националния доверителен екофонд, са извършени през 2018 г. ремонтни дейности на административната сграда на общинска администрация и административната сграда на БКС (Общинска сграда кв.102, гр. Стражица), включващи подмяна на дограмата, изолация на покрив и фасади.

През 2021 г. се изпълнява проект „Модернизация и внедряване на мерки за енергийна ефективност на ОДЗ „Ангел Каралийчев“, гр. Стражица“, също финансиран от Националния доверителен екофонд.

Общината има проектна готовност за училища и детски градини, където не са осъществени или са осъществени частично мерки за енергийна ефективност. Поетапно се подменят и отоплителните инсталации в общинските обекти. Извършени са енергийни обследвания и издадени технически паспорти на общински сгради.

По отношение на енергоносителите балансът се формира от течни горива, ел.енергия и твърди горива.

Енергоносителите се използват основно за отопление през есенно - зимния период, за осветление и др. Битово горещо водоснабдяване има само в детските градини и социалните домове. Захранването с топла вода става от електрически бойлери.

Осветлението в повечето сгради е луминесцентно, но все още е значителен дялът на сградите, в които не са монтирани енергоспестяващи осветителни тела.

На територията на общината няма снабдяване с газ.

3.2 Консумация на енергия на територията на общината

За анализиране на данните за консумацията на енергия в Община Стражица са обособени следните направления:

- улично осветление;
- административни сгради – 23 бр.;
- детски градини – 12 бр.;
- училища – 7 бр.;
- социални заведения – 6 бр.

В първата целева група е отделено уличното осветление във всички населени места от общината, тъй като мерките за енергийна ефективност са специфични.

Във втората целева група са включени административни сгради, в които се осъществяват дейности на общинска издръжка.

В третата са включени всички детски градини, а в четвъртата средните, основни и начални училища, в петата са включени Защитено жилище за лица с физически увреждания, Център за настаняване от семеен тип, Център за обществена подкрепа, Център за социална рехабилитация и интеграция и Дневен център за деца с умствена изостаналост с. Горски Сеновец, Защитено жилище за лица с умствена изостаналост, гр. Стражица.

За всяка целева група са събрани данни за енергопотребление по видове енергоносители.

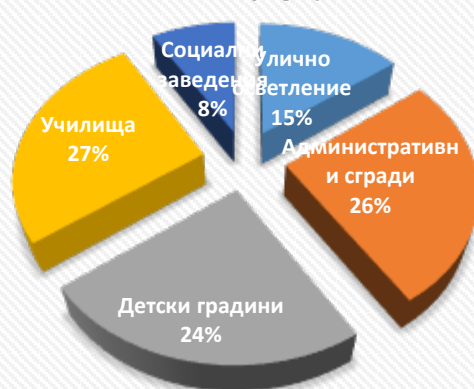
За да се сумира и анализира общото потребление на енергия за различни видове горива с помощта на коефициент, разходите на различните видове енергоносители са приравнени в MWh. За целта е използвана единица за енергия, дефинирана като количеството енергия, отделено от изгарянето на 1 тон суров нефт - тон нефтен еквивалент (тне) – съответства на 42 GJ или 11.6225 MWh. Тъй като горивата имат различни калорични стойности за преобразуване се използват коефициенти на превръщане според нетната калорична стойност.

MWh е условна единица за измерване количеството топлина, която отделя всеки един вид гориво.

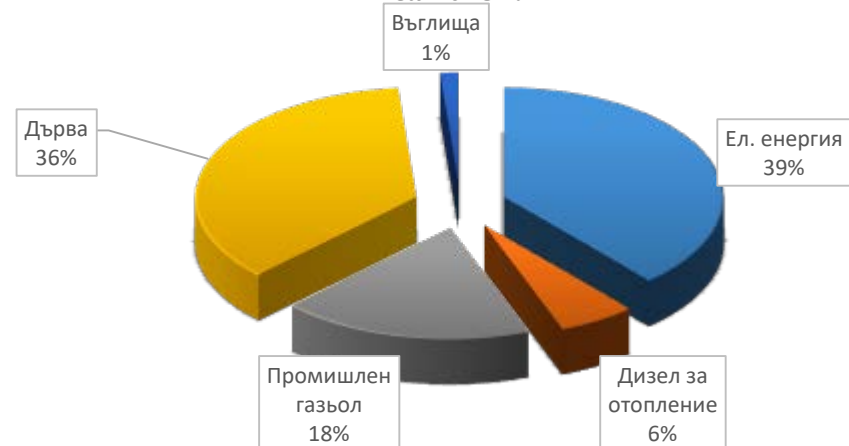
Енергопотребление на Община Стражица за 2018 г.

Направление	Електро енергия в MWh	Относ. дял в %	Дизел за отопл. в MWh	Относ. дял в %	Пром. газьол в MWh	Относ. дял в %	Дърва в MWh	Относ. дял в %	Въглища в MWh	Относ. дял в %	Общо енергопотребл. в MWh	Общо отн. дял в %
Улично осветление	498	14,69	-	-	-	-	-	-	-	-	498	14,69
Административни сгради	330	9,73	120	3,54	-	-	446	13,15	-	-	896	26,42
Детски градини	209	6,16	-	-	159	4,69	430	12,68	3	0,09	801	23,62
Училища	212	6,25	72	2,12	462	13,62	117	3,46	42	1,24	905	26,69
Социални заведения	61	1,80	-	-	-	-	230	6,78	-	-	291	8,58
ОБЩО:	1310	38,63	192	5,66	621	18,31	1223	36,07	45	1,33	3391	100

Структура на енергопотребление по направления за 2018 г.

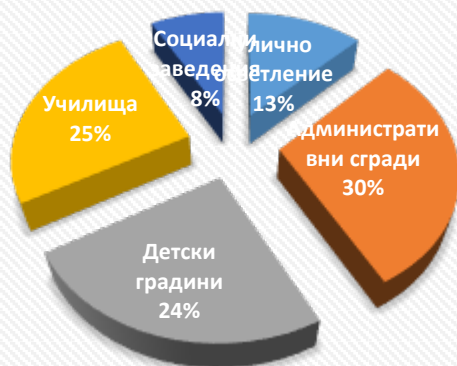
Структура на потребление на ел.енергия и горива за 2018 г.

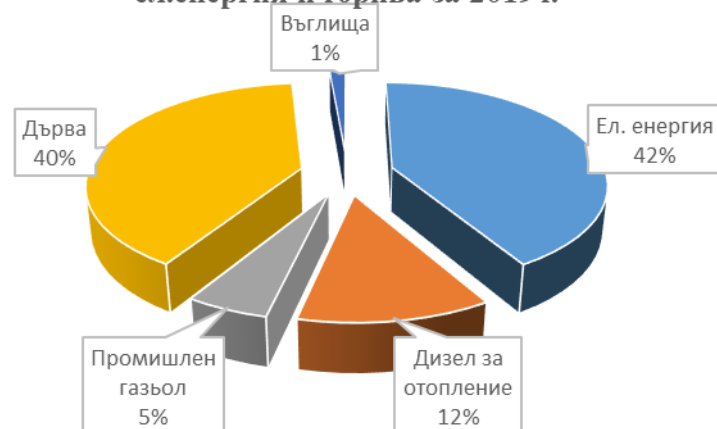
Енергопотребление на Община Стражица за 2019 г.

Направление	Електро енергия в MWh	Относ. дял в %	Дизел за отопл. в MWh	Относ. дял в %	Пром. газьол в MWh	Относ. дял в %	Дърва в MWh	Относ. дял в %	Въглища в MWh	Относ. дял в %	Общо енергопотребл. в MWh	Общо отн. дял в %
Улично осветление	391	12,58	-	-	-	-	-	-	-	-	391	12,58
Административни сгради	388	12,48	117	3,77	-	-	415	13,35	-	-	920	29,60
Детски градини	211	6,80	-	-	14	0,45	534	17,18	2	0,06	761	24,49
Училища	185	5,95	259	8,33	148	4,76	155	4,99	40	1,29	787	25,32
Социални заведения	115	3,70	-	-	-	-	133	4,28	1	0,03	249	8,01
ОБЩО:	1290	41,51	376	12,10	162	5,21	1237	39,80	43	1,38	3108	100

Структура на енергопотребление по направления за 2019 г.

Структура на потребление на ел.енергия и горива за 2019 г.

Енергопотребление на Община Стражица за 2020 г.

Направление	Електро енергия в MWh	Относ. дял в %	Дизел за отопл. в MWh	Относ. дял в %	Пром. газьол в MWh	Относ. дял в %	Дърва в MWh	Относ. дял в %	Въглища в MWh	Относ. дял в %	Общо енергопотребл. в MWh	Общо отн. дял в %
Улично осветление	358	12,35	-	-	-	-	-	-	-	-	358	12,35
Административни сгради	393	13,55	142	4,90	-	-	429	14,80	-	-	964	33,25
Детски градини	184	6,35	-	-	162	5,59	194	6,69	2	0,07	542	18,70
Училища	173	5,97	133	4,59	108	3,72	174	6,00	17	0,59	605	20,87
Социални заведения	127	4,38	-	-	-	-	303	10,45	-	-	430	14,83
	1235	42,60	275	9,49	270	9,31	1100	37,94	19	0,66	2899	100

3.3 Обобщена оценка на изходното състояние

Основните енергоносители, видно от представените по-горе кръгови диаграми, са **ел. енергията и дървата**. Те формират за целия наблюдаван период и по години около 80% от общото потребление. Динамиката за наблюдавания период е представена в следната диаграма, от която се очертава тенденция за намаление на общото потребление като цяло:

Общото енергопотребление в MWh по всички направления и тенденциите към увеличение или намаление за изследвания период са представени графично в следната таблица:

Направление	2018	2019	2020	тенденция
1. Улично осветление	498	391	358	↓
2. Административни сгради	896	920	964	↑
3. Детски градини	801	761	542	↓
4. Училища	905	787	605	↓
5. Социални заведения	291	249	430	↑

Независимо, че дялът на **уличното осветление** в общата стойност на изследваните направления е малък, наблюдава се трайно намаление с 28,11%. Следва да се отбележи, че това намаление на потреблението е в резултат на извършената подмяна на старите улични лампи с нови светодиодни улични осветителни тела във всички населени места на общината.

От изнесените данни за периода 2018 г. – 2020 г. може да се обобщи, че най-големите потребители на енергия общо от всички носители са **административните сгради и училищата**, като тенденцията е на увеличение при административните сгради и намаление при училищата.

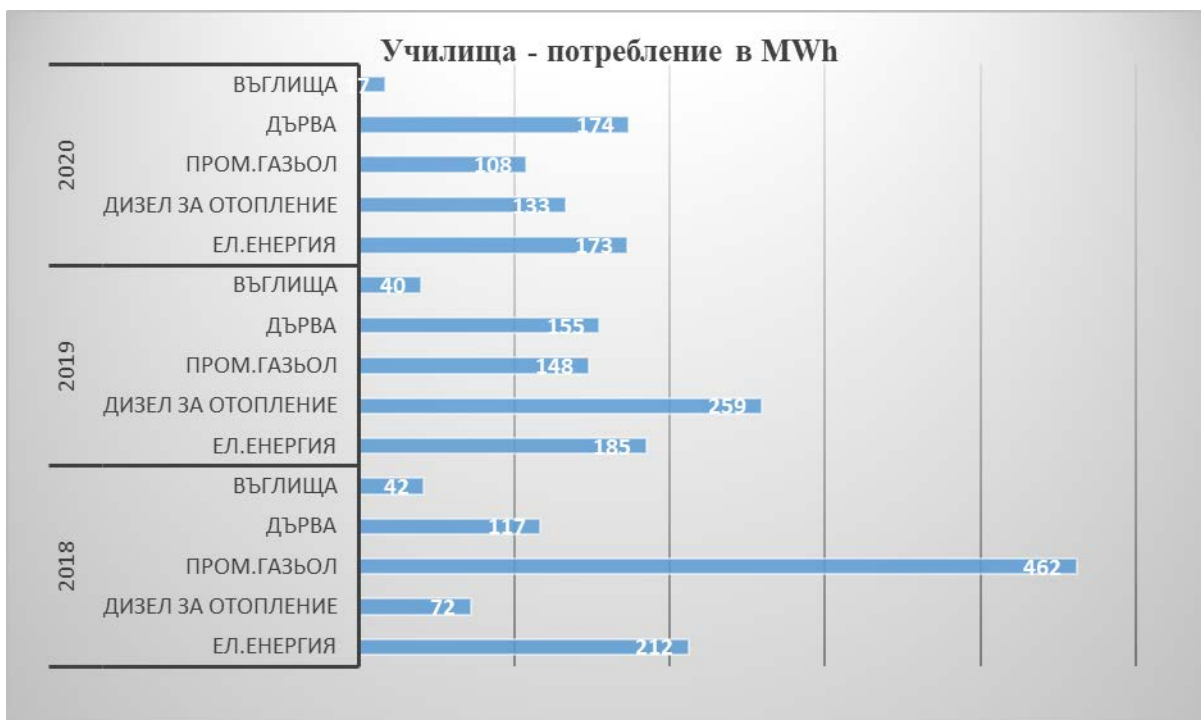

На следващите две диаграми се представени двата най-големи потребители на енергия административните сгради и училищата, по видове носители.

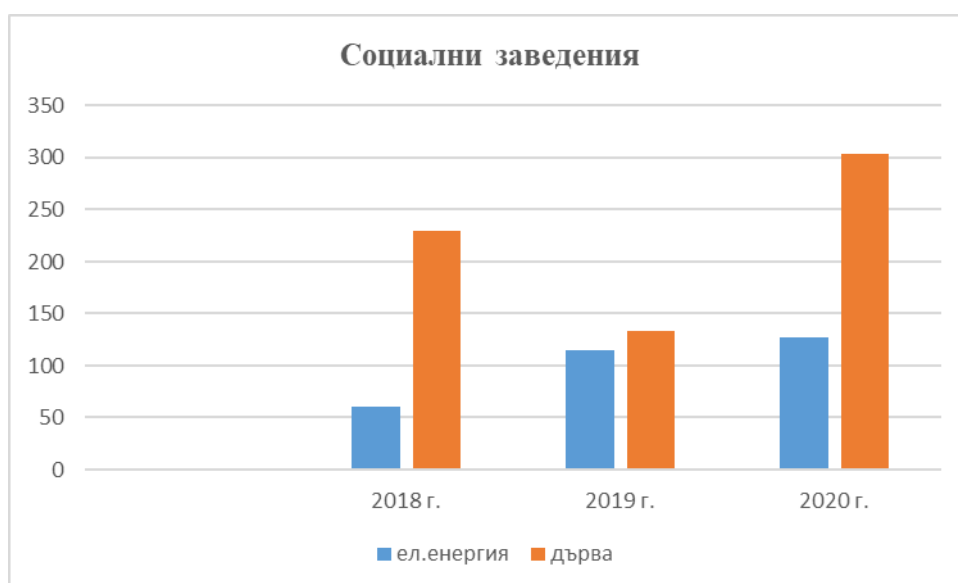
Основните енергоносители в административните сгради са дървата и ел. енергията. Тенденцията за увеличение на потреблението като цяло се дължи на увеличение в потреблението на ел. енергията, което може да се обясни с подобряване условията на работа в сградите – поставяне на климатици. Увеличение спрямо 2018 г. се наблюдава и в потреблението на дизелово гориво за отопление.

Потреблението на ел. енергия в училищата бележи трайно намаление като цяло и по отделните енергоносители, с изключение на дървата, чието потребление нараства.

В **детските градини** също се наблюдава значително намаление на общото потребление с 32,33%, което се дължи на закриването на два от филиалите – в с. Благоево и с. Лозен.

Нарастването на енергопотреблението в **социалните заведения** е представено по енергоносители в следната диаграма:

През 2019 г. се наблюдава намаление с 14,43% на общото потребление спрямо 2018 г., докато 2020 г. нарастването от началото на изследвания период е 47,76%.

4. ПРИОРИТЕТИ И ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Политиката на общината по отношение на енергийната ефективност се базира на заложените в Плана за интегрирано развитие на община Стражица 2021 – 2027 г. цели и приоритети и в общинските програми - дългосрочна за периода 2014 – 2024 г. и краткосрочна - 2020-2022 г., за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива за периода 2014 – 2024 г.

Приоритет 1: Модернизация на обществената сградна инфраструктура

Цел 1.1. Въвеждане на мерки за повишаване енергийната ефективност на общинския сграден фонд.

Мерки:

- Извършване на енергийни одити и сертифициране на сгради – общинска собственост, попадащи в обхвата на ЗЕЕ;
- Извършване на повторни енергийни обследвания след прилагане на ЕСМ и издаване на удостоверения за енергийни спестявания;
- Реконструкция и обновяване на съществуващата общинска социална, културна, здравна, образователна, спортна и административна инфраструктура и въвеждане на пакети енергоспестяващи мерки;
- Подобряване на системите за контрол и мониторинг на потреблението на енергия от сградния фонд – общинска собственост.

Очаквани резултати:

- ✚ Подобряване комфорта на обитаване в обществените сгради и постигане на нормативно определените параметри на средата за отопление и осветление;
- ✚ Оптимизиране на бюджетните разходи в резултат на постигнатите икономии на енергия от изпълнение на енергоефективни мерки спрямо нормативно определените в предходни периоди;
- ✚ Намаляване на въглеродните емисии от публичната инфраструктура.

Цел 1.2. Въвеждане на мерки за повишаване енергийната ефективност в жилищните сгради на територията на общината

Мерки:

- ✚ Извършване на обследвания за енергийна ефективност на жилищните сгради на територията на общината;
- ✚ Въвеждане на пакети от мерки за енергийна ефективност в жилищните сгради на територията на общината, приоритетно на многофамилните жилищни сгради;
- ✚ Изпълнение на консултативни и информационни механизми за популяризиране на мерки за енергийна ефективност в жилищния сектор по проекти, финансирани по програми на ЕС, национални програми и други финансови източници;
- ✚ Административна и техническа взаимопомощ при участие на жилищните сгради в проекти, финансирани от европейски и други донорски програми за енергийната ефективност.

Очаквани резултати:

- ✚ Подобрени енергийни характеристики на жилищния сгради фонд и подобрен и подобрен топлинен комфорт на обитаване;
- ✚ Намаляване на годишните финансови разходи за енергия на домакинствата;

- ✦ Удължен живот на енергийно обновените сгради, на техните инсталации и съоръжения;
- ✦ Намаляване на въглеродните емисии, генерирани от частния жилищен сектор.

Цел 1.3. Повишаване ефективността на уличното осветление

Мерки:

- ✦ Изготвяне и изпълнение на проект за ремонт на съществуващото и изграждане на ново автономно енергийно-ефективно улично осветление.

Очаквани резултати:

- ✦ Подобряване на качеството и ефективността на уличното осветление и привеждането му в съответствие с хигиенните норми;
- ✦ Намаляване на бюджетните разходи за електроенергия за улично осветление;
- ✦ Намаляване на въглеродните емисии, генерирани от уличното осветление.

Цел 1.4. Повишаване дела на използване на енергия от възобновяеми източници в публичния сектор.

Мерки:

- ✦ Монтаж на фотоволтаични панели на покриви и фасади на сгради – общинска собственост за производство на електроенергия за собствени нужди (off-grid system)]
- ✦ Монтаж на слънчеви колектори за производство на битово горещо водоснабдяване;
- ✦ Разработване и прилагане на мерки за въвеждане на хибридно улично осветление.

Очаквани резултати:

- ✦ Подобрени енергийни характеристики на общинския сграден фонд и подобрен топлинен комфорт на обитаване;
- ✦ Оптимизиране на бюджетните разходи в резултат на постигнатите икономии на енергия от изпълнение на мерки, оползотворяващи потенциала на ВЕИ;
- ✦ Намаляване на въглеродните емисии от публичната инфраструктура.

Приоритет 2: Повишаване на енергийната ефективност в местната икономика

Цел 2.1. Насърчаване на мерките за енергийна ефективност в частния сектор и повишаване дела на използването на ВЕИ.

Мерки:

- ✦ Изпълнение на консултативни и информационни механизми за популяризиране на мерки за енергийна ефективност в промишления сектор по проекти, финансирани от ЕС;
- ✦ Административна и техническа взаимопомощ при участие на бенефициентите в проекти, финансирани от европейски и други донорски програми за енергийната ефективност;
- ✦ Изграждане на партньорства за разработване и прилагане на система от услуги за консултиране на малки и средни предприятия за въвеждане на пакети от енергийно ефективни мерки и за оползотворяване на енергия от възобновяеми източници;
- ✦ Провеждане на информационни кампании за популяризиране използването на възобновяеми енергийни източници в производствени предприятия.

Очаквани резултати:

- ✚ Създадена подходяща информационна среда за стимулиране на инвестиции в прилагане на мерки за енергийна ефективност и в производството на енергия от възобновяеми източници;
- ✚ Увеличен дял на бизнес инвестициите в технологии за въвеждане на мерки.

Цел 2.2. Подкрепа за информираност на бизнеса в областта на ЕЕ и ВЕИ.

Мерки:

- ✚ Организиране на информационни кампании, конференции, бизнес-срещи, семинари и др., предназначени за представители на бизнеса на територията на община Стражица;
- ✚ Създаване на енергийна информационна база за инсталираните енергийни мощности от възобновяеми източници на територията на общината.

Очаквани резултати:

- ✚ Повишено ниво на информираност и изградена положителна нагласа сред бизнеса за интелигентно енергийно поведение;
- ✚ Изградена култура за прилагане на мерки за енергийна ефективност в промишлеността.

Приоритет 3: Повишаване енергийната ефективност в областта на транспорта

Цел 3.1. Подобряване на възможностите за използване на екологичен транспорт

Мерки:

- ✚ Осъществяване на инвестиции в екологичен транспорт;
- ✚ Стимулиране изграждането на локални станции за зареждане на електромобили.

Очаквани резултати:

- ✚ Повишаване дела на електромобилите като алтернативен екологичен транспорт;
- ✚ Изградена локална станция за зареждане на електромобили.

Приоритет 4: Повишаване капацитета на заинтересованите страни, сътрудничество при осъществяване на енергийните цели.

Цел 4.1. Повишаване на местния капацитет за устойчиво енергийно развитие.

Мерки:

- ✚ Обучение на служители от общинската администрация, работещи в сферата на енергийната ефективност и ВЕИ;
- ✚ Създаване на партньорства, подготовка и изпълнение на партньорски проекти в областта на енергийната ефективност.

Очаквани резултати:

- ✚ Повишен капацитет на Община Стражица за планиране, реализация и мониторинг на местни политики за устойчиво енергийно развитие;
- ✚ Повишено ниво на информираност и изградена култура за прилагане на мерки за енергийна ефективност в общинската администрация.

Цел 4.2. Проучване потенциала за енергийна ефективност и енергия от възобновяеми източници и възможностите за неговото оползотворяване.

Мерки:

- ✚ Възлагане изготвянето на проучвания за потенциала на територията на общината по отношение наличието и използваемостта на енергия от възобновяеми източници;
- ✚ Проучване на местни нужди от техническа помощ в областта на енергийната ефективност и ВЕИ;
- ✚ Проучване на алтернативни възможности за финансиране на енергийни проекти.

Очаквани резултати:

- ✚ Създадена подходяща информационна и подкрепяща среда за потенциални инвестиции в сферата на енергийната ефективност и оползотворяването на енергия от възобновяеми източници;
- ✚ Установяване на трайни публично-частни партньорства на регионално ниво.

5. ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Предвид специфичния характер и сложността на всеки конкретен обект, както и спецификата и вида на избраните мерки, дейности и проекти, в зависимост от начина на финансиране, Програмата за енергийната ефективност ще се изпълнява на няколко етапа:

- **Инвестиционно намерение** – включва извършването на определени проучвания, с които се цели да се установи дали е целесъобразно осъществяването на инвестиционното намерение, начините и мащаба на изпълнението му и др. Тези проучвания следва да изяснят и положението по редица маркетингови, технологически и други въпроси.
- **Предварително проучване** – осъществява се предварително проучване за състоянието на обектите, в които е предвидено да бъдат реализирани мерки и дейности за намаляване на енергийното потребление на база на енергийно обследване – състояние на съоръженията, конструкциите, енергийните системи, изследване на енергийните разходи за последните години и др.;
- **Инвестиционен проект** –разработва се в зависимост от спецификата и обема на предвидените дейности – например подмяна на отоплителната инсталация, подмяна на котел на твърдо гориво с котел на природен газ;
- **Подготовка и изпълнение на строителството** –включва подготовка на всички необходими документи и извършване на съответните строително–монтажни работи на обекта;
- **Мониторинг** – за установяване намалението на енергийното потребление след реализацията на дейностите и мерките по енергийна ефективност се извършва ежемесечно отчитане и записване на параметрите от измервателните уреди, инструктаж на техническия персонал по поддръжка на инсталациите и др.

6. ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ

Община Стражица разполага с малки възможности за собствени финансови средства, които да инвестират в проекти за повишаване на енергийната ефективност. Основната възможност е те да се реализират с външно финансиране, което не само облекчава общинския бюджет, но и води до повишаване благосъстоянието на населението. Инвестирането в енергийна ефективност е средство за намаляване на разходите, подобряване на конкурентоспособността, сигурността на енергоснабдяването и опазването на околната среда, както и средство за създаване на заетост. Възможностите

за осигуряване на финансиране на проекти за повишаване на енергийната ефективност са следните:

- **Бюджетни средства**

Съгласно чл. 12, ал. 4 от Закона за енергийна ефективност средствата за изпълнение на програмите за енергийна ефективност се осигуряват в рамките на бюджетите на държавните органи и на общините. В общинския бюджет се залагат средства за дофинансиране на проекти по енергийна ефективност, изпълнявани по оперативните програми или по други донорски мерки и инструменти за подпомагане и подкрепа на енергийната ефективност.

- **Национален план за възстановяване и устойчивост** – Планът полага основите за зелена и цифрова трансформация на икономиката, в контекста на амбициозните цели на Зелената сделка. Ще осигури финансиране на проекти за подобряване на енергийната ефективност.

Цялостно или частично финансиране на инвестиционните програми може да бъде осигурено чрез национални или чужди фондове и международни програми. Сред националните фондове, които предлагат възможност за кредитно или безвъзмездно финансиране на проекти за енергийна ефективност са:

- **Международен фонд „Козлодуй”** (МФК), който се администрира от Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР),
- **Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“**, създаден по силата на Закона за енергийна ефективност, който предлага финансови продукти в три основни направления:
  - Кредити;
  - Частични гаранции по кредити;
  - Портфейлни гаранции за компании за енергийни услуги (ЕСКО) и за саниране на многофамилни жилищни сгради;
- **Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство**. С финансов ресурс, предоставен от Исландия, Лихтенщайн и Норвегия се финансират проекти за намаляване на бедността, енергийна ефективност и сигурност, опазване на околната среда и развитие на предприемачеството в областта на културата;
- **Национален доверителен екофонд (НДЕФ)**, който е създаден по силата на споразумение „Дълг срещу околна среда“ между правителството на Конфедерация Швейцария и правителството на Република България;
- **Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС)** и др.
- **Оперативната програма, чрез която може да се получи безвъзмездна финансова помощ за проекти, насочени в областта е:**
  - Програма за развитие на селските райони.
  - **Програма за кредитиране на енергийната ефективност в дома (REECL) (Кредитна линия за енергийна ефективност в дома – второ рамково удължение)**

През март 2016 г. Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР) одобри второ удължение на кредитната линия за енергийна ефективност в дома (REECL), стартира на българския пазар през 2005 г. В рамките на това удължение (REECL 3, Програмата) ЕБВР предоставя заеми на участващи финансови институции в България (банки) за отпускане кредити на:

- физически лица;
- сдружения на собствениците на апартаменти, както и на частни фирми (професионални домоуправители, ЕСКО, предприемачи и строители),

предлагачи на домакинствата услуги, свързани с проекти за енергийна ефективност в жилищния сектор. Енергоспестяващите мерки включват:

- енергоефективни прозорци; изолация на стени, подове и покриви; ефективни печки и котли на биомаса; слънчеви нагреватели за вода; ефективни газови котли и газификационни системи; термопомпени климатични системи; интегрирани в сградата фотоволтаични системи; абонатни станции и сградни инсталации; рекуперативни вентилационни системи и енергоефективни асансьори.

- **Договор с гарантиран резултат (ESCO договори)**

Приложното поле за използването на този инструмент са взаимоотношенията с фирми за енергоефективни услуги, по които възложители са учреждения и институции на бюджетна или общинска издръжка.

Фирмите, изпълняващи ЕСКО услуги извършват пълен инженеринг по енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници. Влагат собствено финансиране по реализацията на проекта и получават средства на база постигнатата икономия на енергия за определения период на договора. Предмет на договора могат да бъдат и повишаване комфорта в обществени сгради, проектиране, доставка и монтаж на съоръжения и управлението на обекта.

- **Публично-частно партньорство (ПЧП)**

Дългосрочно договорно отношение между лицата от частния и публичния сектор за финансиране, реконструкция, изграждане, управление или поддръжка на инфраструктура с оглед постигане на по – добро ниво на услугите, където частния партньор поема строителният риск и поне един от двата риска – за наличност на предоставяната услуга или за нейното търсене. Плащанията, свързани с ползването на предоставяната от частния партньор публична услуга, са в зависимост от постигнатите предварително поставени критерии за качеството на услугата и нейните количествени измерения. Условието за използване на механизма са определени от законодателна рамка за използване на ПЧП.

- **Фонд „ФЛАГ“** е национален инструмент за подпомагане на общините за осигуряване на собственото им съфинансиране за инвестиционни проекти, финансирани по европейски фондове.

- **Други.**

7. ОЦЕНКА НА ПОСТИГНАТИТЕ РЕЗУЛТАТИ, НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ

Важна част от изпълнението на програмата е периодичната съпоставка с новопостъпилите данни и при необходимост е възможно включването или изключването на обекти в зависимост от новата ситуация.

Водеща роля в изпълнението на общинската програма за енергийна ефективност има общинска администрация.

Наблюдението и контролът на програмата продължава през целия период на действие.

При необходимост от корекция или актуализация на общинската програма за енергийна ефективност кметът на община внася предложения до общински съвет.

Процесът на наблюдение изпълнението на програмата за енергийна ефективност се осъществява от Агенция за устойчиво енергийно развитие (АУЕР). Съгласно ЗЕЕ областните и общински администрации имат задължението ежегодно да изпращат попълнени отчети за напредъка по изпълнението на програмата по енергийна ефективност до Агенция за устойчиво енергийно развитие. Процесът по наблюдение и контрол изисква формулирането на ясни, точни, конкретни, измерими и лесни за

отчитане показатели за успешна реализация на Програмата, които да бъдат одобрени от общинската администрация.

Примери за такива показатели са посочените по-долу;

- Постигане на формулираните качествени и количествени цели и задачи на програмата;
- Създаване на условия за повторемост и мултиплициране на резултатите от осъществени добри практики от реализираната програма;
- Въздействие на изпълнената програма върху други области, свързани с планирането и развитието на Общината;
- Ефикасност и ефективност на управлението на програмата.

Настоящите програма и план към нея са неразделна част от Общинския план за развитие и се отчитат с Годишния доклад за наблюдение на изпълнението на Общинския план.

8. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Изготвянето на общинска програма за енергийна ефективност е задължителна част от държавната политика по ЕЕ и налага участието на регионални и местни структури. Разработването и изпълнението на заложените проекти са част от регионалната политика за устойчиво развитие.

С общинската програма за енергийна ефективност се цели да се повиши ефективността на използване на енергийните ресурси, да се намали енергопотреблението и вредните емисии в атмосферата, да се осигури здравословна среда, да се създадат предпоставки за финансиране на мероприятия за енергийна ефективност, енергийната ефективност да е приоритетна дейност.

Ефективността на използване на енергията трябва да бъде първият приоритет на Община Стражица. Обществените дейности трябва да имат водеща позиция в това направление: изпълнението на програмата за саниране на обществените сгради, повишаване ефективността на общинския транспорт не само ката превозни средства, но и като организация на обслужването, уличното осветление – проектиране и изпълнение със съвременни осветителни тела и съответстващото управление.

Дейностите по ЕЕ извън общинските – население, бизнес - трябва да се подпомагат чрез информация за технологии, възможности за финансиране – програми, фондове, улесняващи процедури и др. Повишаването на информираността на обществото и квалификация на работна сила е условие, без което не е възможен технологичен напредък и за тази цел трябва да се използват всички информационни средства – радио и телевизия, срещи за обсъждане на проекти и възможности, курсове за обмен на опит, курсове за квалификация, необходими за анализи, оценки, вземане на решения за бъдещи проекти. Тя ще улесни мониторинга на потреблението след завършени проекти.

Програмата за енергийна ефективност на Община Стражица за периода 2021 г. – 2025 г. е стратегически документ с отворен характер. Той може да бъде усъвършенстван, допълван, променян и изменян на база промени в нормативните документи на национално ниво, както и установените резултати, нуждите и финансовата възможност на общината.

Настоящата програма за енергийна ефективност е приета с Решение № 392 на Общински съвет – Стражица, Протокол № 37/ 30.11.2021 г.

План за изпълнение на Програмата за енергийна ефективност на Община Стражица за периода 2021-2025 г.

Приоритети и цели	Наименование на проекта/дейността	Необходими финансови ресурси /хил.лв./	Източник на финансиране				
			Национален доверителен екофонд	Национален план за възстановяване и устойчивост	ПРСР/ Оперативни програми	Общински бюджет	Други финансови източници
Приоритет 1: Модернизация на обществената сградна инфраструктура							
<i>Цел 1.1. Въвеждане на мерки за повишаване енергийната ефективност на общинския сграден фонд.</i>							
	1.1.1. Повишаване енергийната ефективност на общински административни сгради	2300	400	1800		100	
	1.1.2. Повишаване енергийната ефективност на сгради от културната инфраструктура (читалища и др.)	7200		1000	200		6000
	1.1.3. Повишаване енергийната ефективност на сгради от образователната и спортна инфраструктура	5700		4000	200		1500

	1.1.4. Повишаване енергийната ефективност на сгради от социалната и здравната сфера	1500		1000	300		200
<i>Цел 1.2. Въвеждане на мерки за повишаване енергийната ефективност в жилищните сгради на територията на общината</i>							
	1.2.1. Провеждане на информационни кампании сред населението за възможностите за участие в програми и проекти за въвеждане мерки за енергийна ефективност в жилищните сгради	1				1	
	1.2.2. Консултиране и управление на процеси при изпълнение на проекти за енергийна ефективност в жилищните сгради	0				0	
	1.2.3. Изпълнение на пакет мерки за повишаване на ЕЕ на жилищни сгради.	10000		10000			
<i>Цел 1.3. Повишаване ефективността на уличното осветление</i>							
	1.3.1. Изпълнение на проекти за повишаване на енергийната ефективност на уличното осветление	2300		2000			300

Цел 1.4. Повишаване дела на използване на енергия от възобновяеми източници в публичния сектор							
	1.4.1. Монтаж на фотоволтаични панели на покриви и фасади на сгради - общински собственост за производство на електроенергия за собствени нужди (off-grid system)	900		550			350
	1.4.2. Монтаж на слънчеви колектори за производство на битово горещо водоснабдяване	700		350			350
Приоритет 2: Повишаване на енергийната ефективност в местната икономика							
Цел 2.1. Насърчаване на мерките за енергийна ефективност в частния сектор и повишаване дела на използването на ВЕИ.							
	2.1.1. Извършване на консултативна и информационна дейност във връзка с насърчаване на мерките за енергийна ефективност в частния сектор и повишаване дела на използването на ВЕИ	0					

Цел 2.2. Подкрепа за информираност на бизнеса в областта на ЕЕ и ВЕИ.							
	2.2.1. Провеждане на информационни кампании	2				2	
<u>Приоритет 3: Повишаване енергийната ефективност в областта на транспорта</u>							
Цел 3.1. Подобряване на възможностите за използване на екологичен транспорт							
	3.1.1. Инвестиции в екологичен транспорт	100				100	
	3.1.2. Стимулиране изграждането на локални станции за зареждане на електромобили	0					
<u>Приоритет 4: Повишаване капацитета на заинтересованите страни, сътрудничество при осъществяване на енергийните цели.</u>							
Цел 4.1. Повишаване на местния капацитет за устойчиво енергийно развитие.							
	4.1.1. Обучение на общински служители	1				1	
	4.1.2. Сътрудничество с местните структури и организации да повишаване на капацитета за устойчиво енергийно развитие	0					

Цел 4.2. Проучване потенциала за енергийна ефективност и енергия от възобновяеми източници и възможностите за неговото оползотворяване.							
	4.2.1. Възлагане проучване на потенциала за ЕЕ и енергия от ВЕИ	5				5	
	4.2.2. Проучване на възможностите за въвеждане на нови източници на ЕЕ в общинските сгради.	3				3	
ОБЩО:		30712	400	20700	700	212	8700